

FIZJOTERAPIA W WYBRANYCH DZIEDZINACH MEDYCYNY

KOMPENDIUM

Redakcja naukowa

JUREK OLSZEWSKI



WYDAWNICTWO
LEKARSKIE PZWL



FIZJOTERAPIA W WYBRANYCH DZIEDZINACH MEDYCYNY KOMPENDIUM

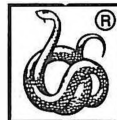
Redakcja naukowa

prof. dr hab. med.

JUREK OLSZEWSKI

WARSZAWA

WYDAWNICTWO LEKARSKIE PZWL



Spis treści

1. Fizjoterapia w pediatrii – <i>Krzysztof Zeman</i>	1
1.1. Rozwój dziecka	1
1.1.1. Ocena stanu dziecka po urodzeniu	1
1.1.2. Noworodki z grup podwyższonego ryzyka	1
1.1.3. Dzieci urodzone przedwcześnie	2
1.1.4. Program wczesnej stymulacji i opieki rozwojowej noworodków z grup ryzyka	2
1.1.5. Rozwój psychoruchowy w pierwszym roku życia	2
1.1.6. Ocena rozwoju psychoruchowego dziecka w pierwszym roku życia ..	3
1.1.7. Ocena obecności i wykonywania odruchów	3
1.1.8. Objawy świadczące o nieprawidłowościach w rozwoju ruchowym niemowlęcia	4
1.1.9. Metody pozwalające na wykrycie nieprawidłowości rozwoju	4
1.2. Najczęstsze neurologiczne przyczyny zaburzeń rozwoju psychoruchowego	5
1.2.1. Mózgowe porażenie dziecięce (<i>paralysis cereбрalis infantium</i>)	5
1.2.2. Wady dysraficzne	9
1.2.3. Choroby nerwowo-mięśniowe	10
1.2.4. Zaburzenia rozwoju psychomotorycznego uwarunkowane genetycznie ..	11
1.3. Zaburzenia rozwoju umysłowego	13
1.3.1. Autyzm dziecięcy (<i>autismus</i>)	13
1.4. Inne choroby układu nerwowego u dzieci wymagające postępowania fizjoterapeutycznego	14
1.4.1. Ostre idiopatyczne zapalenie wielonerwowe (zespół Guillaina-Barrégo – <i>syndroma Guillain-Barré</i>)	14
1.4.2. Okołoporodowe uszkodzenie splotu ramiennego (<i>paralysis plexus brachialis</i>)	15
1.4.3. Porażenie nerwu twarzowego (<i>paralysis nervi facialis</i>)	16
1.5. Choroby układu oddechowego u dzieci wymagające postępowania fizjoterapeutycznego	17
1.5.1. Choroby układu oddechowego u dzieci przebiegające z zaleganiem wydzieliny	17
1.5.2. Choroby układu oddechowego przebiegające ze zwiększoną ilością płynu opłucnowego	25
1.5.3. Inne choroby płuc	26
1.6. Zaburzenia narządu ruchu u dzieci wymagające postępowania fizjoterapeutycznego	27
1.6.1. Braki i ubytki kończyn	27

1.6.2.	Wady postawy	28
1.6.3.	Choroby tkanki łącznej	29
2.	Fizjoterapia w ortopedii i traumatologii – Zbigniew Dudkiewicz	32
2.1.	Symptomatologia i ogólne zasady postępowania w urazach układu narządów ruchu	32
2.2.	Urazy kończyny górnej (<i>traumata membri superioris</i>)	35
2.2.1.	Urazy obręczy barkowej (<i>traumata cingulum acromialis</i>)	35
2.2.2.	Urazy stawu ramiennie-łopatkowego (<i>traumata articulationis humeri</i>) .	38
2.2.3.	Złamanie kości ramiennej (<i>fractura ossis humeri</i>)	40
2.2.4.	Urazy łokcia (<i>traumata cubiti</i>)	43
2.2.5.	Urazy przedramienia (<i>traumata antebrachii</i>)	44
2.2.6.	Urazy nadgarstka i ręki (<i>traumata carpi et manus</i>)	46
2.3.	Urazy kończyny dolnej (<i>traumata membri inferioris</i>)	48
2.3.1.	Złamanie miednicy (<i>fractura pelvis</i>)	48
2.3.2.	Urazy stawu biodrowego (<i>traumata articulationis coxae</i>)	48
2.3.3.	Urazy kolana (<i>traumata genus</i>)	50
2.3.4.	Urazy gołeni (<i>traumata tibiae</i>)	52
2.3.5.	Urazy stopy (<i>traumata pedis</i>)	53
3.	Fizjoterapia w kardiologii – Lucjan Pawlicki	55
3.1.	Podstawowe choroby układu krążenia kwalifikujące się do leczenia fizjoterapeutycznego	55
3.1.1.	Choroba niedokrwienności serca (<i>morbis ischaemicus cordis</i>)	55
3.1.2.	Miażdżycza zarostowa tętnic kończyn dolnych (<i>arteriosclerosis obliterans</i>)	58
3.1.3.	Tętniak aorty (<i>aneurysma aortae</i>)	59
3.1.4.	Nadciśnienie tętnicze (<i>hypertonia arterialis</i>)	59
3.1.5.	Niewydolność serca (<i>insufficiencia cordis vel circulatoria</i>)	61
3.1.6.	Wady serca (<i>anomaliae cordis</i>)	61
3.1.7.	Przeszczep serca (<i>transplantatio cordis</i>)	62
3.1.8.	Wszczepienie rozrusznika i rozrusznika-kardiowertera (<i>implantatio stimulatori et cardioverteri</i>)	62
3.2.	Fizjoterapia w chorobach układu sercowo-naczyniowego	63
3.2.1.	Prozdrowotny styl życia	63
3.2.2.	Korzystne następstwa regularnej aktywności fizycznej	68
3.3.	Rehabilitacja kardiologiczna	70
3.3.1.	Zespół rehabilitacyjny – skład, cele i zadania	70
3.3.2.	Etapy i modele rehabilitacji kardiologicznej. Zasady kwalifikowania .	72
3.3.3.	Próby wysiłkowe – test na bieżni ruchomej lub cykloergometrze	73
3.3.4.	Próby wysiłkowe – próba ergospirometryczna	74
3.3.5.	Próby wysiłkowe – test marszu 6-minutowego	75
3.4.	Inne zabiegi fizjoterapeutyczne w wybranych jednostkach chorobowych	78
3.4.1.	Choroba niedokrwienności serca z nadciśnieniem tętniczym i miażdżyczą zarostową tętnic kończyn dolnych	79
3.4.2.	Chorzy po zabiegach operacyjnych z otwarciem klatki piersiowej	82
3.4.3.	Chorzy z przewlekłą niewydolnością krążenia i po przeszczepie serca	82
4.	Fizjoterapia w neurologii i neurochirurgii – Jan Czernicki, Jolanta Krukowska	85
4.1.	Udar mózgu (<i>insultus cerebri</i>)	86
4.2.	Choroba Parkinsona (<i>morbis Parkinsoni</i>)	97

4.3.	Stwardnienie rozsiane (<i>sclerosis multiplex</i>)	106
4.4.	Uszkodzenia nerwów obwodowych (<i>traumata nervi peripherici</i>)	116
4.5.	Uszkodzenia urazowe rdzenia kręgowego (<i>traumata medullae spinalis</i>)	121
5.	Fizjoterapia w onkologii i medycynie paliatywnej – Alina Morawiec-Sztandera	129
5.1.	Rola fizjoterapii w onkologii	129
5.2.	Rola fizjoterapii w medycynie paliatywnej	131
5.3.	Nowotwory głowy i szyi (<i>neoplasmata caput et collum</i>)	133
5.3.1.	Nowotwory jamy ustnej (<i>neoplasmata cavum oris</i>)	135
5.3.2.	Nowotwory nosa i zatok przynosowych (<i>neoplasmata nasi et sinus paranasales</i>)	136
5.3.3.	Nowotwory gardła (<i>neoplasmata pharyngis</i>)	136
5.3.4.	Nowotwory krtani (<i>neoplasmata laryngis</i>)	138
5.3.5.	Nowotwory ślinianek (<i>neoplasmata glandulae salivariae</i>)	140
5.4.	Rak piersi (<i>carcinoma mammae</i>)	142
5.5.	Nowotwory płuca (<i>neoplasmata pulmonis</i>)	148
5.5.1.	Niedrobnokomórkowy rak płuca (Non-Small Cell Lung Carcinoma – NSCLC)	149
5.5.2.	Drobnokomórkowy rak płuca (Small Cell Lung Cancer – SCLC)	150
5.6.	Rak jelita grubego (<i>carcinoma intestinum crassum</i>)	152
5.7.	Nowotwory układu moczowo-płciowego (<i>neoplasmata tracti urinariae</i>)	156
5.7.1.	Rak pęcherza moczowego (<i>carcinoma vesicae urinariae</i>)	157
5.7.2.	Rak nerki (<i>carcinoma renis</i>)	157
5.7.3.	Rak gruczołu krokowego (<i>carcinoma prostatae</i>)	158
5.7.4.	Nowotwory jądra (<i>neoplasmata testis</i>)	159
5.7.5.	Rak jajnika (<i>carcinoma ovarii</i>)	159
5.7.6.	Rak szyjki i trzonu macicy (<i>carcinoma cervix et corpus uteri</i>)	159
6.	Fizjoterapia w pulmonologii – Wojciech J. Piotrowski, Paweł Górski	162
6.1.	Ogólna charakterystyka, patofizjologia i zasady fizjoterapii w chorobach układu oddechowego	162
6.1.1.	Definicje	162
6.1.2.	Zmiany w układzie oddechowym w czasie wysiłku	164
6.1.3.	Czynniki wpływające na ograniczenie aktywności fizycznej u chorych z chorobami układu oddechowego	166
6.1.4.	Zaburzenia wentylacji	166
6.1.5.	Niewydolność oddechowa	169
6.1.6.	Zmiany w układzie krążenia w chorobach układu oddechowego	170
6.1.7.	Oslabienie siły mięśniowej	171
6.1.8.	Czynniki psychiczne	171
6.1.9.	Odruch kaszlowy	172
6.1.10.	Korzyści rehabilitacji oddechowej	173
6.1.11.	Kwalifikacja do rehabilitacji oddechowej	173
6.1.12.	Znaczenie edukacji i psychoterapii w rehabilitacji oddechowej	175
6.1.13.	Chorzy z niedoborem masy ciała	178
6.1.14.	Chorzy z otyłością	179
6.1.15.	Podstawowe techniki w fizjoterapii	179
6.2.	Fizjoterapia w przewlekłych chorobach układu oddechowego	182
6.2.1.	Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP – <i>morbus obturationis pulmonis chronica</i>)	182

6.2.2.	Astma oskrzelowa (<i>asthma bronchiale</i>)	185
6.2.3.	Mukowiscydoza (<i>mucoviscidosis</i>)	188
6.2.4.	Zapalenie opłucnej (<i>pleuritis</i>)	195
6.2.5.	Chory leczeni na oddziale chirurgicznym	197
6.2.6.	Szczególne zalecenia dotyczące fizjoterapii u chorych po operacjach torakochirurgicznych i kardiochirurgicznych	200
6.2.7.	Szczególne zalecenia dotyczące fizjoterapii u chorych po operacjach brzusznych	201
6.2.8.	Chory leczeni na OIOM	202
7.	Fizjoterapia w otorynolaryngologii – Jurek Olszewski, J. Bożydar Latkowski	206
7.1.	Fizjoterapia w chorobach ucha zewnętrznego	206
7.1.1.	Czyrak przewodu słuchowego zewnętrznego (<i>furunculus meati acoustici externi</i>)	206
7.2.	Fizjoterapia w chorobach ucha środkowego	206
7.2.1.	Ostre nieżytowe zapalenie trąbki słuchowej (<i>eustachitis catarrhalis acuta</i>)	206
7.2.2.	Przewlekłe nieżytowe zapalenie trąbki słuchowej (<i>eustachitis catarrhalis chronica</i>)	207
7.2.3.	Ostre zapalenie ucha środkowego (<i>otitis media acuta</i>)	207
7.2.4.	Przewlekłe proste zapalenie ucha środkowego (<i>otitis media simplex chronica</i>)	208
7.2.5.	Porażenie nerwu twarzonego z oziębienia (<i>paralysis n. facialis e frigore</i>)	208
7.3.	Fizjoterapia w chorobach ucha wewnętrznego	209
7.3.1.	Uszkodzenia słuchu (<i>hyoacusis</i>)	209
7.3.2.	Szumy uszne (<i>tinnitus aurium</i>)	210
7.3.3.	Zawroty głowy (<i>vertigo</i>)	212
7.4.	Fizjoterapia w chorobach nosa	227
7.4.1.	Czyrak nosa (<i>furunculus nasi</i>)	227
7.4.2.	Ostry nieżyt nosa (<i>rhinitis acuta, corryza</i>)	227
7.4.3.	Przewlekły nieżyt nosa (<i>rhinitis chronica</i>)	227
7.4.4.	Przerostowy nieżyt nosa (<i>rhinitis hypertrophica</i>)	228
7.4.5.	Zanikowy nieżyt nosa (<i>rhinitis atrophica</i>)	229
7.4.6.	Naczynioruchowy nieżyt nosa (<i>rhinitis vasomotorica</i>)	229
7.4.7.	Polipy nosa (<i>polypi nasi</i>)	230
7.4.8.	Alergiczny nieżyt nosa (<i>rhinitis allergica</i>)	230
7.5.	Fizjoterapia w chorobach zatok przynosowych	231
7.5.1.	Ostre i przewlekłe zapalenie zatoki szczękowej (<i>sinusitis maxillaris acuta et chronica</i>)	231
7.5.2.	Ostre i przewlekłe zapalenie zatoki czołowej (<i>sinusitis frontalis acuta et chronica</i>)	231
7.5.3.	Ostre i przewlekłe zapalenie zatoki sitowej (<i>ethmoiditis acuta et chronica</i>)	232
7.6.	Fizjoterapia w chorobach jamy ustnej	232
7.6.1.	Zapalenie ślinianki przyusznej (<i>parotitis</i>)	232
7.7.	Fizjoterapia w chorobach gardła	233
7.7.1.	Przewlekłe zapalenie gardła (<i>pharyngitis chronica</i>)	233
7.7.2.	Przewlekłe zapalenie migdałków podniebiennych (<i>tonsillitis chronica</i>)	233
7.7.3.	Zaburzenia połykania (<i>dysphagia</i>)	234
7.8.	Fizjoterapia w chorobach krtani	235

7.8.1. Przewlekłe zapalenie krtani (<i>laryngitis chronica</i>)	235
7.8.2. Rehabilitacja chorych po usunięciu krtani	236
8. Fizjoterapia w ginekologii i położnictwie – <i>Andrzej Malinowski, Agata Karowicz-Bilińska, Anita Sikora</i>	240
8.1. Fizjoterapia w ginekologii	240
8.1.1. Stany zapalne narządów płciowych żeńskich (<i>adnexitis</i>)	240
8.1.2. Endometrioza (<i>endometriosis</i>)	243
8.1.3. Mięśniaki macicy (<i>myomae uteri</i>)	244
8.1.4. Guzy jajnika (<i>tumores ovarii</i>)	244
8.1.5. Fizjoterapeutyczne postępowanie przed- i pooperacyjne	245
8.2. Fizjoterapia w położnictwie	247
8.2.1. Fizjoterapia okresu prekonceptyjnego	247
8.2.2. Fizjoterapia w ciąży (<i>graviditas</i>)	250
8.2.3. Fizjoterapia okresu porodu (<i>puerperium</i>)	258
9. Fizjoterapia w urologii – <i>Marek Sosnowski</i>	261
9.1. Nietrzymanie moczu u kobiet (<i>incontinentio urinae feminae</i>)	261
9.2. Nietrzymanie moczu u mężczyzn (<i>incontinentio urinae masculinae</i>) ...	282
9.3. Nietrzymanie moczu po brachyterapii i radioterapii z powodu raka stercza (<i>incontinentio urinae post brachyterapiam et radioterapiam in decursus carcinoma prostatae</i>)	288
9.4. Oporne na leczenie nagłace nietrzymanie moczu z parcia i idiopatyczna nadreaktywność wypieracza u mężczyzn	288
10. Fizjoterapia w reumatologii – <i>Jolanta Kujawa, Kamila Gworys</i>	290
10.1. Reumatoidalne zapalenie stawów (<i>arthritis rheumatoidea</i>)	290
10.2. Zesztywniające zapalenie stawów kręgosłupa (<i>spondyloarthritis ankylopoetica</i>)	310
10.3. Choroba zwyrodnieniowa stawów (<i>morbis degenerativa articulationes</i>)	318
10.3.1. Choroba zwyrodnieniowa stawu kolanowego (<i>gonarthrosis</i>)	320
10.3.2. Choroba zwyrodnieniowa stawu biodrowego (<i>coxarthrosis</i>)	322
10.4. Balneoterapia w chorobach reumatycznych	325
11. Fizjoterapia w geriatrici – <i>Tomasz Kostka, Joanna Kostka</i>	329
11.1. Patofizjologiczne zmiany związane ze starzeniem	329
11.1.1. Układ krążenia	329
11.1.2. Układ oddechowy	330
11.1.3. Układ mięśniowo-szkieletowy	331
11.1.4. Układ nerwowy i narządy zmysłów	333
11.1.5. Zmiany hormonalne i metaboliczne	334
11.2. Choroby i problemy wieku starszego	334
11.2.1. Choroby układu krążenia i metaboliczne	335
11.2.2. Choroby układu ruchu	338
11.2.3. Choroby nowotworowe	342
11.2.4. Choroby układu nerwowego i zespoły psychogeriatryczne	342
11.2.5. Odżywianie i stan odżywienia. Otyłość i niedożywienie	344
11.2.6. Infekcje	344
11.2.7. Odleżyny (<i>decubitus</i>)	345
11.3. Specyfika fizjoterapii w geriatrici	345
11.4. Rola ruchu w geriatrici	349
11.4.1. Wydolność fizyczna (tlenowa, aerobowa, VO_{2max})	350

11.4.2. Sprawność funkcjonalna	351
11.4.3. Funkcje poznawcze i zespoły psychogeriatryczne	353
11.5. Formy aktywności ruchowej osób starszych	353
11.5.1. Ćwiczenia wytrzymałościowe (aerobowe)	354
11.5.2. Ćwiczenia z oporem	357
11.5.3. Ćwiczenia równoważne	360
11.5.4. Ćwiczenia poprawiające gibkość	362
11.6. Fizykoterapia i masaż w geriatricii	363
11.6.1. Elektroterapia	364
11.6.2. Termoterapia	365
11.6.3. Pole magnetyczne	366
11.6.4. Ultradźwięki	366
11.6.5. Masaż	367
11.7. Zaopatrzenie ortopedyczne	367
Skorowidz	369